

שנה למותו של ד"ר איליה סטנצ'יו

שושנה לנגרמן

ד"ר איליה סטנצ'יו נולד ברומניה בשנת 1916. בצעירותו שלח אותו אביו ללמוד עברית ומשרתו הראשונה היתה משרת מורה לעברית.

את לימודיו האקדמיים התחיל באוניברסיטת סורבון בפריז, אבל בגלל המצב הכלכלי נאלץ לחזור למולדתו ושם המשיך ללמוד באוניברסיטאות בבוקרשט ובקלוד.

במשך תקופת מה היה מנהל בבית הספר התיכון הפנימייתי שבו למד ולאחר מכן היה הרצה על ספרות ילדים באוניברסיטת בוקרשט. במסגרת עבודתו זו ייסד ברומניה את המועדונים לעידוד הקריאה, פיתח את הספריות הציבוריות והיה חבר מערכת המילון לשפה הרומנית המודרנית, שיצא לאור ברומניה בשנת 1958. בשנת 1970 פרסם ברומניה את ספרו: "טיול בעולם הספר", העוסק בתולדות הספר.

לישראל הגיע ב-1971, לאחר שהשתתף בכנס בוניה, ובעקבותיו החליט שלא לחזור לרומניה אלא לעלות ארצה ולהתחיל בחיים חדשים. מובן שהעברית שידע, גם אם לא השתמש בה ארבעים שנה, סייעה רבות בקליטתו בארץ. משרתו הראשונה בישראל היתה כספרן בתיכון עירוני ד' בתל אביב. אחר החל לעבוד כאקדמאי עולה במכון הנרייטה סאלד בירושלים במרכז המידע למדעי החברה שהוקם במכון רק שנה קודם לכן.

בנוסף לפיתוח כלי מחקר עבד במכון סאלד בפיתוח מועדוני הקריאה. ניסוי ראשון בתחום זה נעשה בחמישה מוסדות פנימייתיים של עליית הנוער בשנים תשל"ג ותשל"ד. תוצאות הניסוי, כולל הרציונל של המועדונים, פורסמו בדו"ח מחקר - של מכון סאלד מועדוני קריאה לנוער; ניסוי בעידוד הקריאה במוסדות עליית הנוער. שנים אחדות לאחר מכן עם התרחבות הפעילות של מועדוני הקריאה, פרסם, ביחד עם שותפתו הנאמנה הדיה אפשטיין, את "מועדוני קריאה לנוער"; "חוברת הדרכה".

בד בבד עם עבודתו במכון סאלד החל ללמד בבית הספר לספרנות ולארכיונאות באוניברסיטה העברית. בהמשך לימד גם בקורס לספרן מורשה במכללת בית ברל.

נושא עידוד הקריאה בער בעצמותיו והיה לו חשוב לטפח את חוויית הקריאה בקרב כל קבוצות הגיל ובעיקר בקרב הנוער. את רעיון עידוד הקריאה באמצעות מועדוני קריאה "ייצא" גם לגרמניה ושם הוא מיושם בהצלחה רבה עד היום.

ד"ר סטנצ'יו ייסד את מסגרת הסימפוזיון הבינלאומי לעידוד הקריאה, המתקיים אחת לשנתיים ביחד עם יריד הספרים הבינלאומי בירושלים ובמסגרתו מוצגים פרויקטים חדשים העוסקים בנושא.

ד"ר סטנצ'יו פרסם בארץ ספר חשוב: "הקורא, הקריאה והספרייה", שיצא על-ידי מרכז ההדרכה לספריות ציבוריות בשנת 1979. הוא כתב מאמרים שהתפרסמו ב"יד לקורא" וערך את המדור "מעולם הספריות והספר" בכתב העת.

ד"ר סטנצ'יו היה אדם אופטימי, ואוהב תרבות. אהבותיו הגדולות היו קריאה ומוזיקה, אבל הוא ידע ליהנות מזרחה השמש, מפריחה ומכל דבר יפה הקיים בעולמנו. החומרים שיצר בנושא עידוד הקריאה ממתינים לחידוש ולשימוש. הנושא חשוב וחיוני היום יותר מאי פעם.

שושנה לנגרמן: לימודי ספרנות ומידע, המכללה לחינוך ע"ש דוד ילין. shola@barak-online.net

ד"ר דניאל אנובר

את ידיו, ד"ר איליה סטנצ'ו, פגשתי לראשונה כשהיה מורה בבית"ס לספרנות באוניברסיטה העברית בירושלים. כבר אז, בשיעורים שכותרתם היתה "הספרייה הציבורית" ו"חקר הקריאה" ניתן היה לחוש בהתלהבות העצומה שלו בכל מה שקשור לספרים ולספריות.

עם תום הלימודים המשכנו לשמור על קשר ובאופן טבעי הצטרפתי לתוכניתו הנפלאה - הקמת המועדונים לעידוד הקריאה. מועדונים אלה נועדו לטפח את אהבת הספר בקרב תלמידים שהקריאה לא היתה עבורם הרגל. בפרויקט זה באה לידי ביטוי עמוק תחושת המחויבות שלו כלפי כל מה שנוגע לדרבון צעירים לקריאה. ד"ר סטנצ'ו שפע רעיונות טרימו, ובנוסף להם, גם היה תמיד פתוח לרעיונותיהם של חברי צוות אחרים. הנושא התפתח יפה במשך שנים אחדות, אבל דעך בסופו של דבר. דומני, שעד רגעיו האחרונים כאב את דעוכם המועדונים, אבל הוא המשיך לנסות ולטפחם, מכיוון שבאופיו היה אדם אופטימי מאוד.

עבודה ומחשבה רבה השקיע ד"ר סטנצ'ו בבניית הסימפוזיון הבינלאומי לעידוד הקריאה; רעיון שהגה בעצמו והצליח להדביק בו את זאב בירגר, מנהל יריד הספרים הבינלאומי. גם לאחר שסטנצ'ו עצמו הפסיק להיות פעיל, המשיך המפעל הזה להתקיים פעם שנתיים, בהתמדה.

בכל אותן שנים שמרנו על קשר אישי. קשר זה התבטא בנסיונותיו החוזרים ונשנים לדחוף אותי להמשיך בלימודים, בסקרנותו שלא ידעה שובע לשמוע מה חדש בעבודתי ובמפגשים שהתקיימו על כוס קפה יחד עם מרצ'לה וחברים אחרים. במפגשים אלו למדתי להכיר את אהבתו לחיים, את צניעותו ואת השמחה שחש כלפי כל מה שזכה בו, ובמיוחד כלפי אשתו האהובה. שניהם הרבו לטייל בעולם ושאו הנאה מכל דבר: מהפירורים בנורווגיה, מהמוזיקה בפראג ומהקאסון טרי בפריז.

אהבתי מאוד את ד"ר סטנצ'ו והוא יחסר לי. יהי זכרו ברוך.

ד"ר דניאל אנובר: לימודי ספרנות ומידע, המכללה לחינוך ע"ש דוד ילין.

ספרי יד ושם

בין הצלה לגאולה -
הצינונות הרתית בארץ-ישראל
לנוכח השואה
חנה אשכולי וגמן
מחיר מיוחד: 63 ש"ח
הספר חוקר את התמודדותה של הצינונות הרתית בארץ ישראל עם השואה וחושף את מאמצייה של המנהיגות הצינונית הרתית להציל את יהודי אירופה, לצד התמקדותם בקידום המאבק להקמת מדינה יהודית והפיכת ארץ ישראל למרכז תורה.

תולדות השואה
ברית-המועצות והשטחים המסופחים
יצחק ארד

מחיר מיוחד: 133 ש"ח (לשני הכרכים)
זהו מחקר מקיף ראשון מסוגו, העוסק באירועים ההיסטוריים הקשורים לקורותיהם ולהשמרתם של היהודים שחיו בברית-המועצות ובשטחים שסיפחה (הארצות הבלטיות - ליטא, לאטוויה ואסטוניה; שטחי פולין לשעבר - מערב ביילרוסיה ומערב אוקראינה; כסרביה וצפון בוקובינה שהיו בעבר חלק מרומניה).
הספר מתבסס על חומרים ארכיוניים שלא היו מוכרים בעבר. הפריצה בחקר שואת יהודי ברית-המועצות והשטחים המסופחים התחוללה עם פתיחתם של ארכיונים סובייטיים בסוף שנות השמונים ותחילת שנות התשעים.

באשוויץ תקענו בשופר
יוצאי קרפטורוס מספרים
על השואה
אילנה רוזן
כשיתוף האוניברסיטה העברית
מחיר מיוחד: 63 ש"ח
בדרך של שימוש בכלי הניתוח של מחקר הסיפורת האישית, נפרשת לפנינו אוטוביוגרפיה קבוצתית, שבה המחברת בוחנת תכניות סיפוריות מיוחדות האופייניות לסיפוריהם של ניצולי שואה.

הלמות הלב
המשכיות ותמורה בפעולות הסעד והרווחה של
יהודי גרמניה, 1933-1945
רבקה אלקין
כשיתוף מכון לייא בק
מחיר מיוחד: 63 ש"ח
כפעל סעד רווחה שיהדות גרמניה הקימה ושהיה לה למשענת כשעת פורענות. הפעילות לא פסקה גם כאשר הפתרון הסופי החל על יהדות גרמניה, והקהילה היהודית שמרה על דמותה כחברה יהודית. בספר שפע של נתונים.

ספרי יד ושם

עוד לא הכל סופר

לחצונית ולקבלת קטלוג הספרים הנלא נא לפנות בטלפון. במקט
או בכתב לחוצאה לאור של יד ושם ת"ד 3477, ירושלים 91034
טל: 02-6443506, 02-6443509, 02-6443505, 02-6443508, 02-6443434
Publications.marketing@yadvashem.org.il